

te pav

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı

**Tuzaktan çıkmak için sanayisizleşmeyi
durdurmak gerekmektedir**

Ozan Acar
14 Aralık 2012, Ankara

Çerçeve

1) Türkiye'nin orta gelir tuzağı ve sanayisizleşme problemi

2) Sanayisizleşme, üretimin niteliği ve yakınsama ilişkisi

3) Sanayisizleşmeyi durdurmak, üretimin niteliğini arttırmak için ne yapmalı?

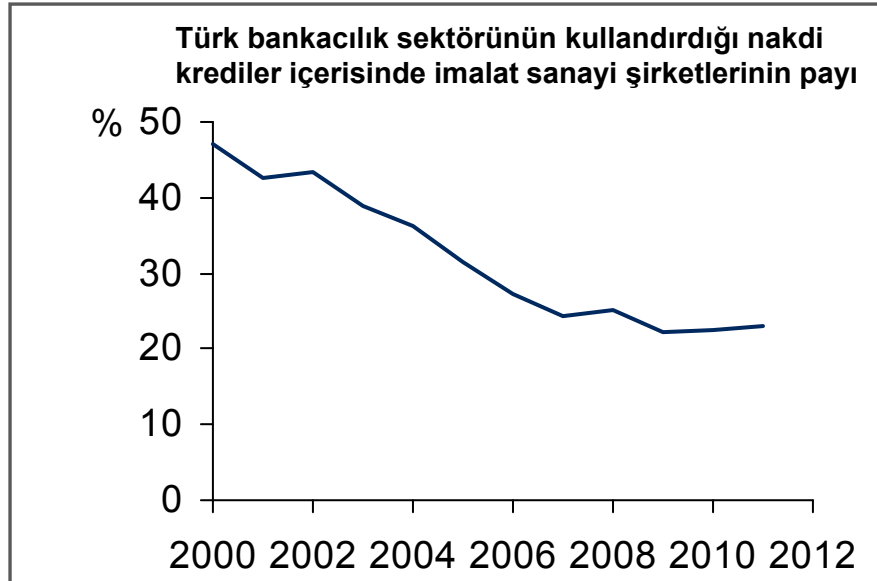
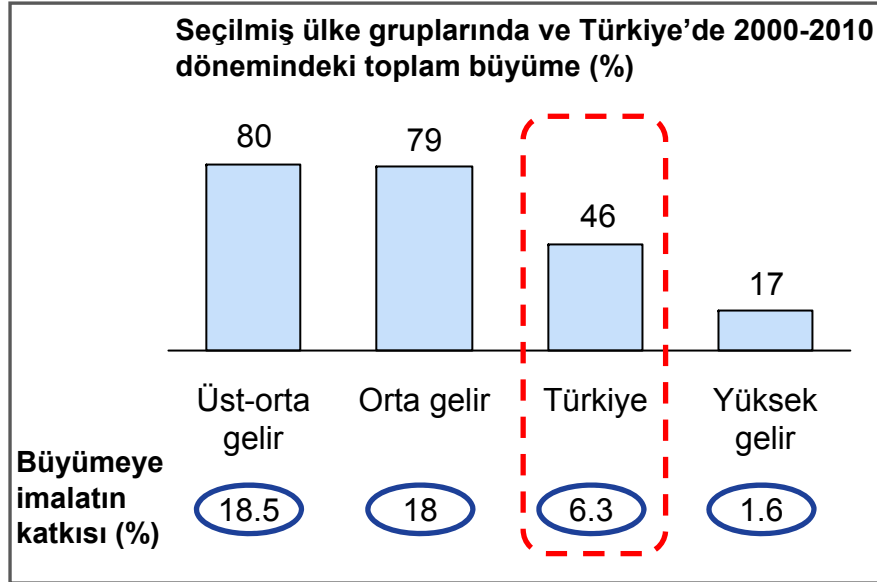
Türkiye, 1990 ve 2000'de imalat sanayi üretimi en büyük 15 ülkeden biriyken, 2010 yılında ilk 15 içinde yer alamadı

İmalat sanayi üretimi en büyük olan 15 ülke

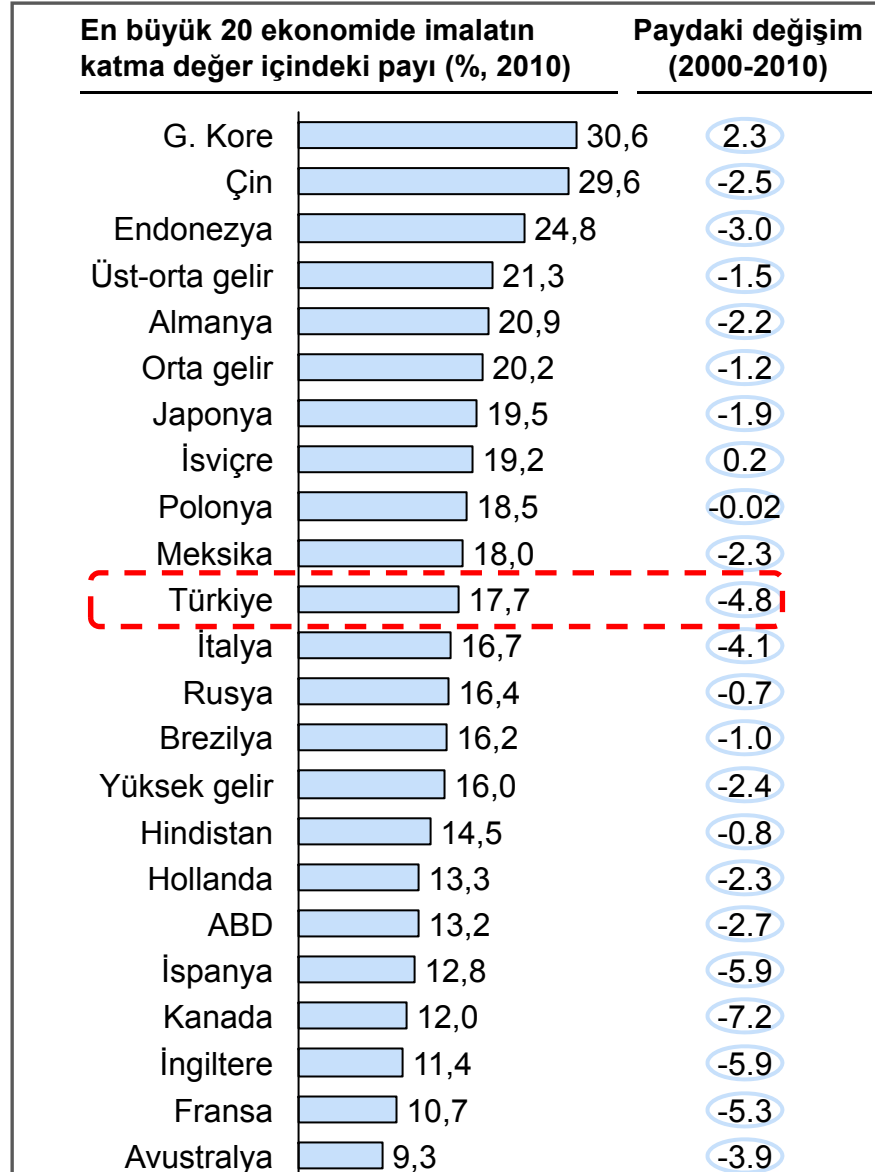
Sıralama	1980	1990	2000	2010
1	ABD	ABD	ABD	ABD
2	Almanya	Japonya	Japonya	Çin
3	Japonya	Almanya	Almanya	Japonya
4	İngiltere	İtalya	Çin	Almanya
5	Fransa	İngiltere	İngiltere	İtalya
6	İtalya	Fransa	İtalya	Brezilya
7	Çin	Çin	Fransa	G. Kore
8	Brezilya	Brezilya	G. Kore	Fransa
9	İspanya	İspanya	Kanada	İngiltere
10	Kanada	Kanada	Meksika	Hindistan
11	Meksika	G.Kore	İspanya	Rusya
12	Avustralya	Meksika	Brezilya	Meksika
13	Hollanda	Türkiye	Tayvan	Endonezya
14	Arjantin	Hindistan	Hindistan	İspanya
15	Hindistan	Tayvan	Türkiye	Kanada

Kaynak: McKinsey Global Institute

Türkiye’de imalat sanayi üretiminin ekonomi içindeki görece önemi azalırken, orta gelir tuzağından çıkmak güçleşmektedir

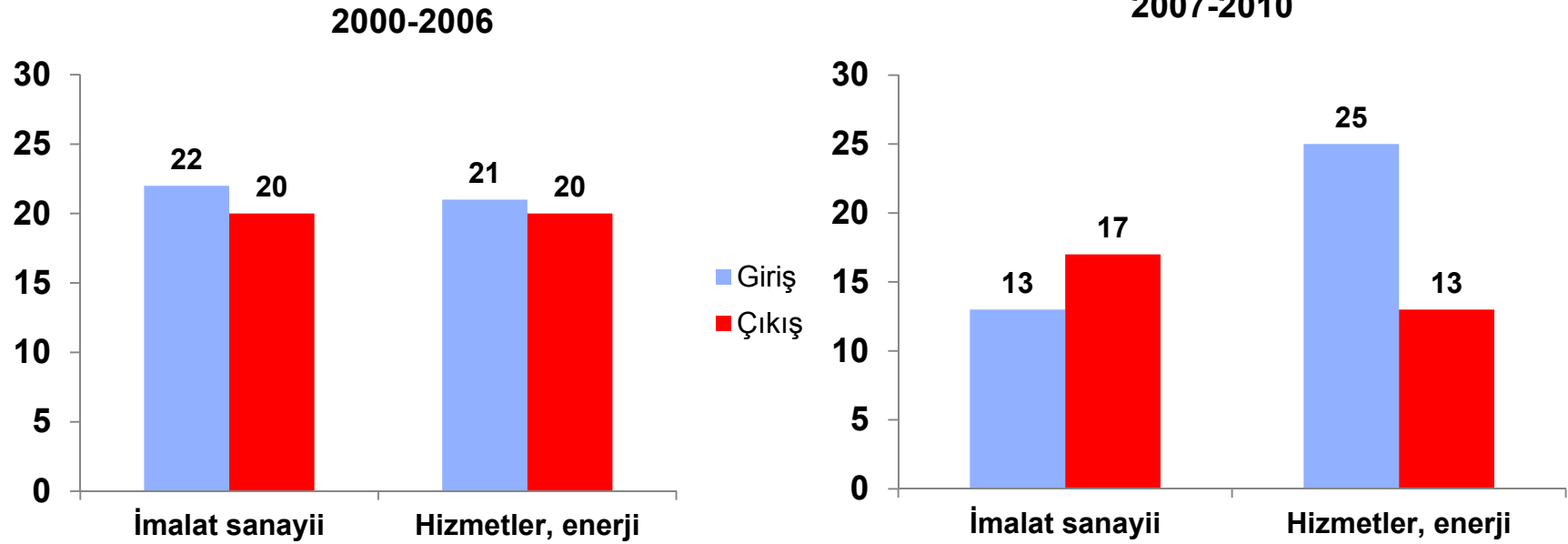

Kaynak: Dünya Kalkınma Göstergeleri, TCMB, TEPAV hesaplamaları

İSO-1000'deki büyük gruplar arasında sanayiden çıkış yönünde bir eğilim var

İSO 1000'deki sanayi gruplarının Rekabet Kurulu iznine tabi devralma işlemleri

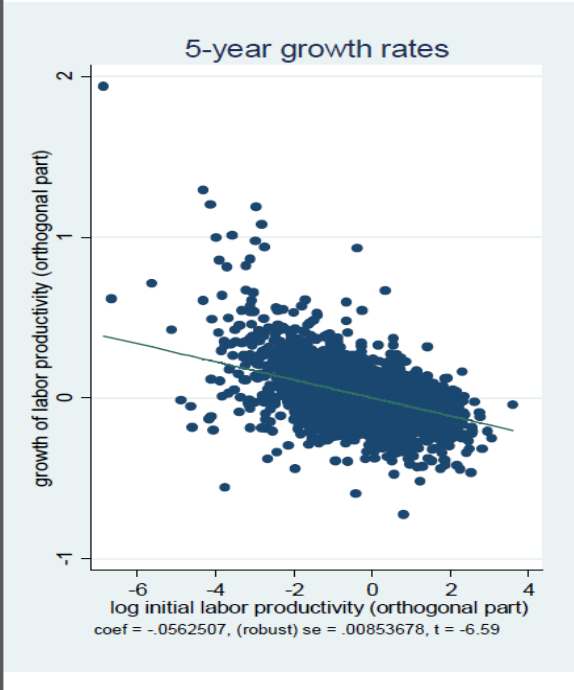
Toplam cirosu 25 trilyonu ya da pazar payı %25'i geçen birleşme ve devralma işlemleri Rekabet Kurulu'na bildirilmektedir.

Sanayiden uzaklaştıkça verimliliği arttırmak, yenilikçi bir ekonomi olmak ve cari açık probleminden kurtulmak güçleşmektedir

1

Verimlilik artışları

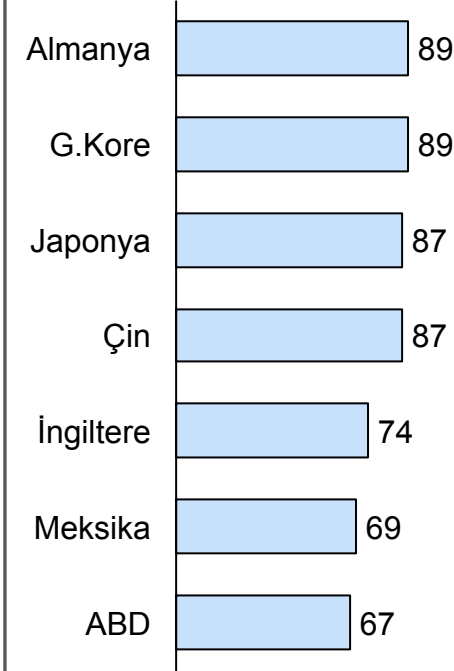
İmalat sanayi alt kollarında verimlilikte yakınsama (2010)

2

ARGE verimliliği

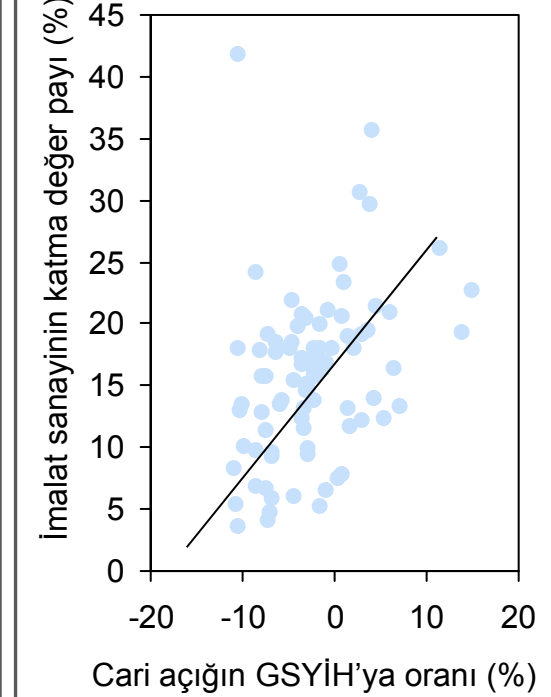
ARGE harcamalarında imalat sanayinin payı (% , 2007)

3

Cari açık

İmalat sanayi ve cari denge (% GSYİH, 2010)

Çerçeve

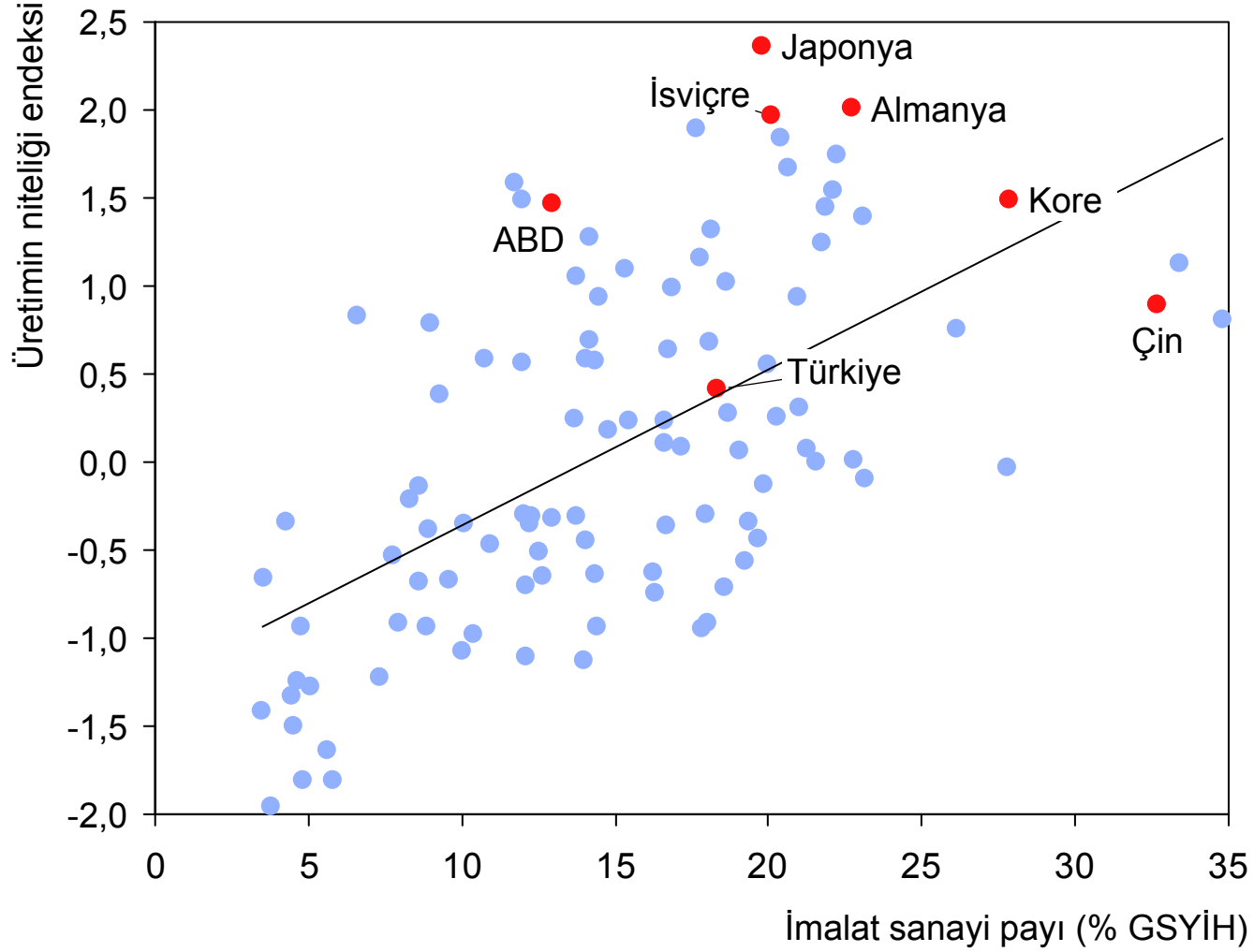
1) Türkiye'nin orta gelir tuzağı ve sanayisizleşme problemi

2) Sanayisizleşme, üretimin niteliği ve yakınsama ilişkisi

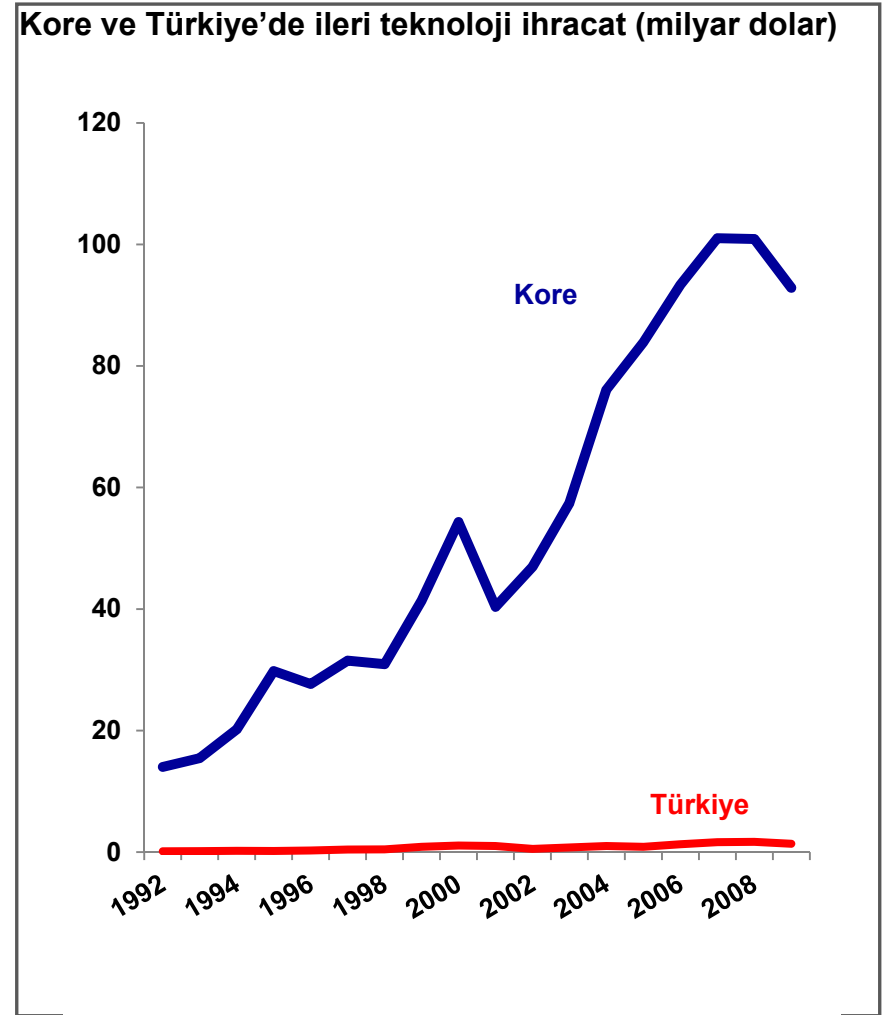
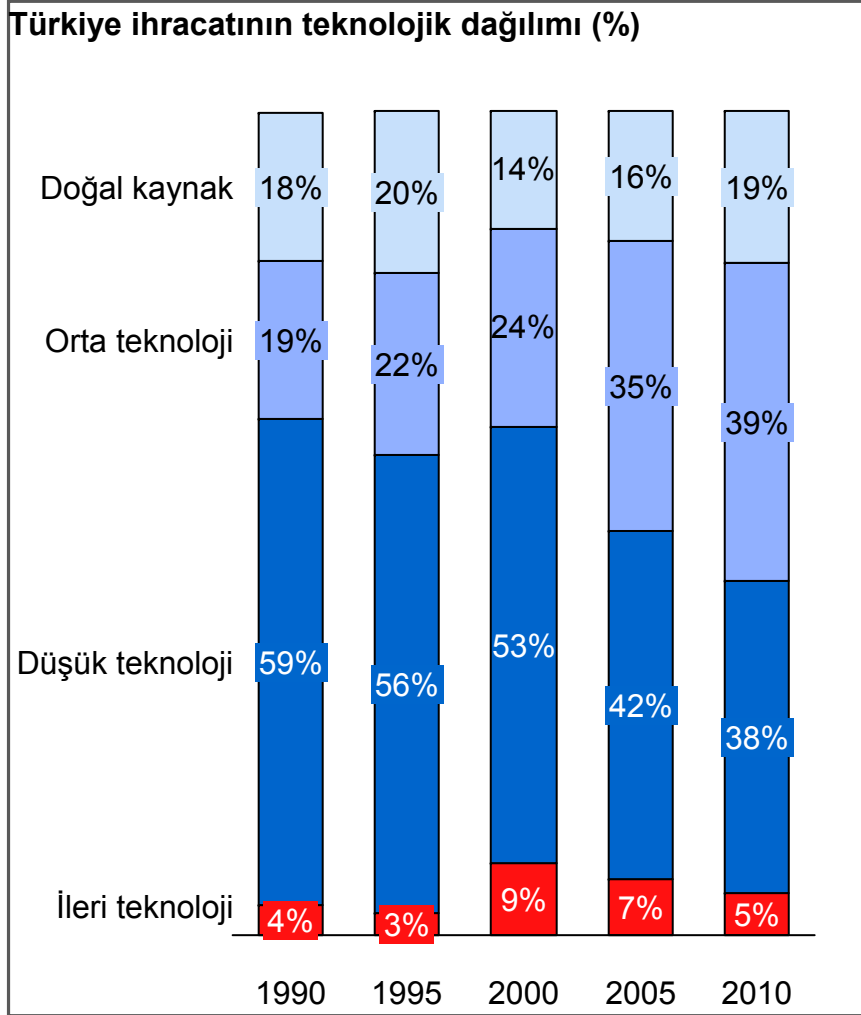
3) Sanayisizleşmeyi durdurmak ve üretimin niteliğini arttırmak için ne yapmalı?

İmalat sanayi üretiminin niteliği ile imalat sanayi üretiminin milli gelir içindeki payı arasında aynı yönlü kuvvetli bir ilişki bulunmaktadır

Üretimin niteliği endeksi ve imalat sanayinin milli gelir içindeki payı, 2008

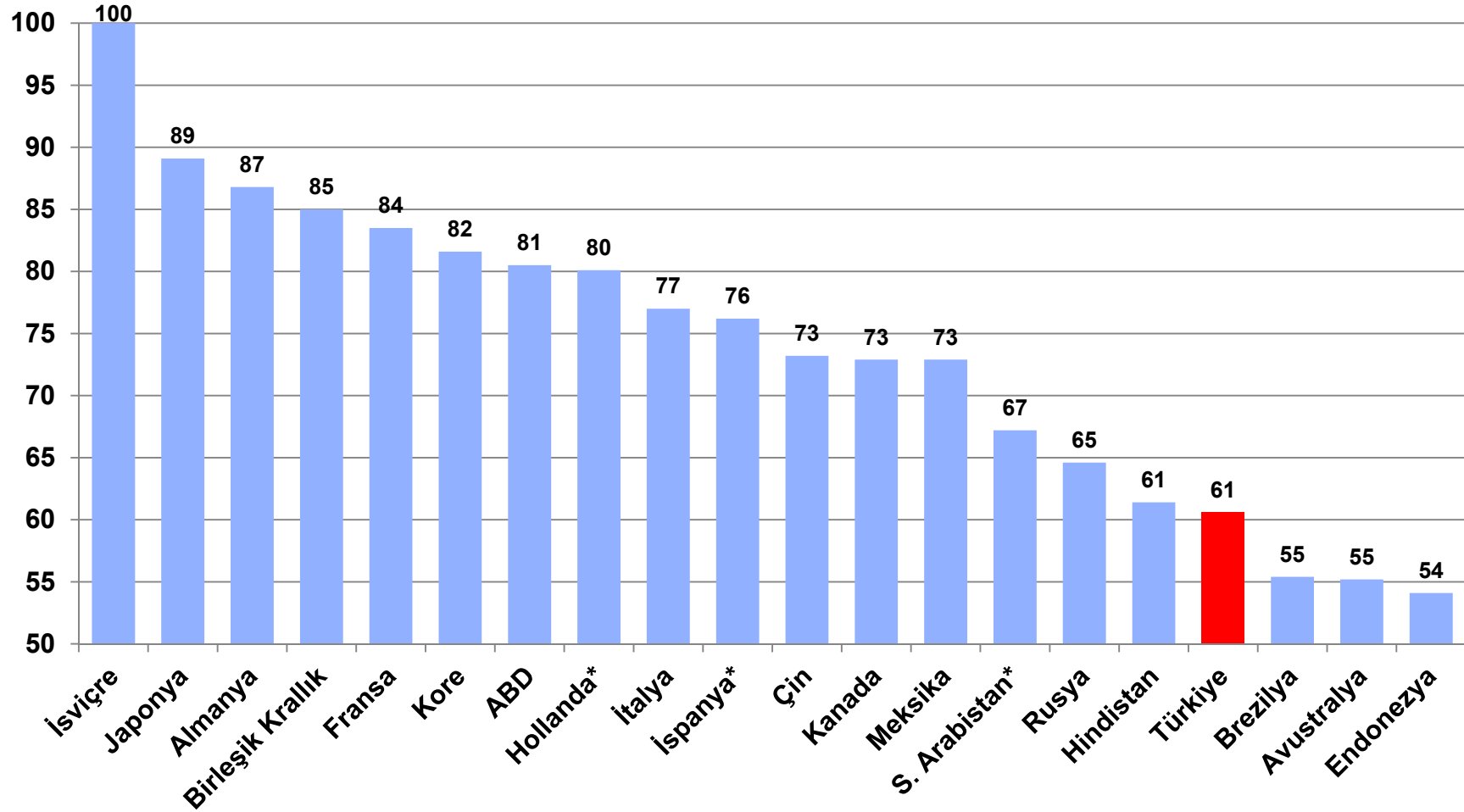

Türkiye, düşükten orta teknoloji bir üretim yapısına geçmektedir. Ancak, ileri teknolojinin toplam ihracat içindeki payı oldukça sınırlıdır

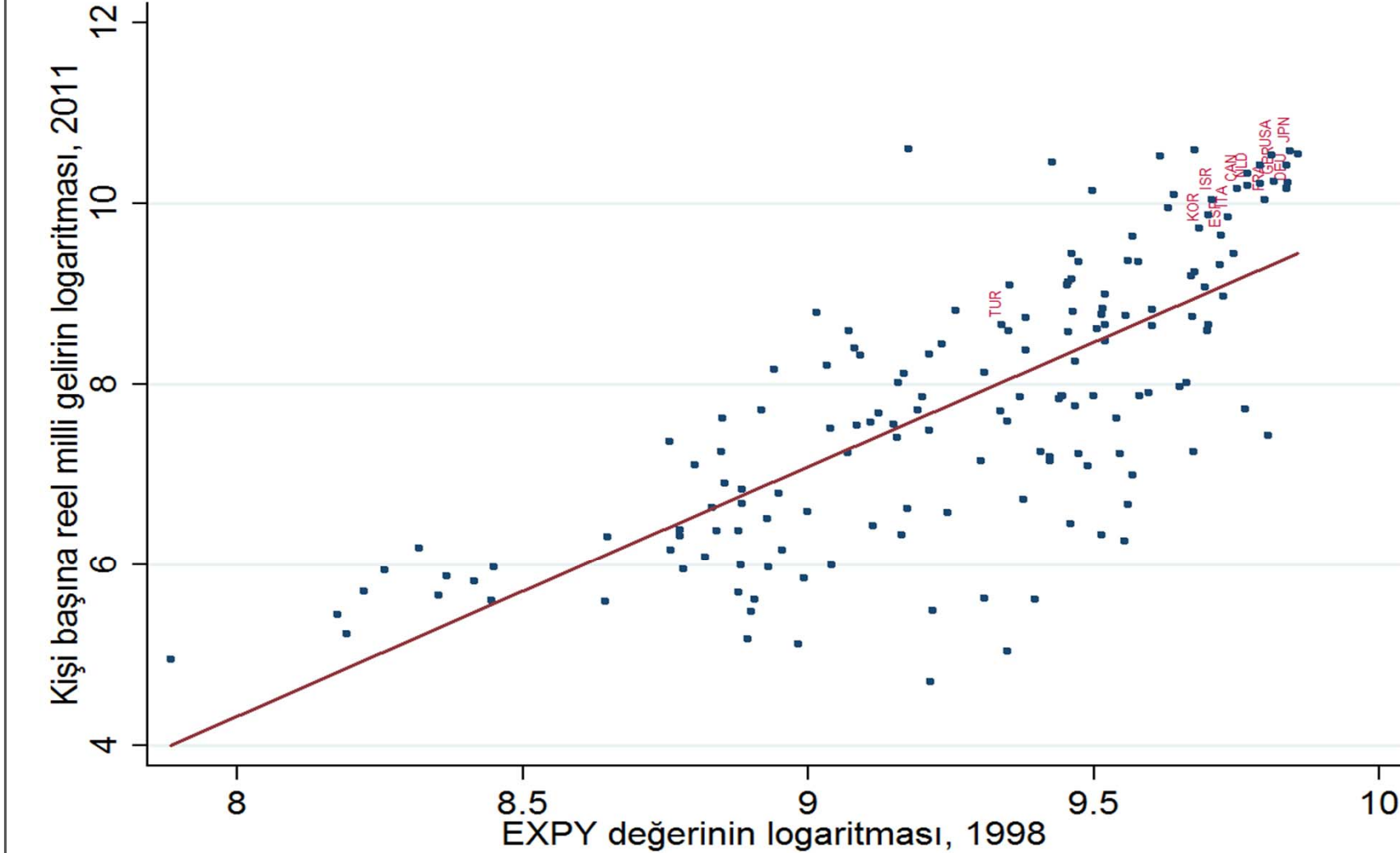
İleri teknolojili ürünlerin payını arttırmadan gelişmiş ülkelerin ihracat sofistikasyon düzeylerine ulaşmak mümkün değildir

Dünyanın en büyük 20 ekonomisinin ihracat sofistikasyon endeksi (EXPY) değeri, 2010
Normalize edilmiş değerler, İsviçre = 100, Nijer=0

Orta gelir tuzağından çıkmak için ihracatın sofistikasyonunu gelişmiş ülkelerdeki seviyeye çıkarmak gerekmektedir

2011'deki kişi başı gelir (log, dikey eksen) ve 1998'deki ihracat sofistikasyon endeksi değeri (log, dikey eksen)

Çerçeve

1) Türkiye'nin orta gelir tuzağı ve sanayisizleşme problemi

2) Sanayisizleşme, üretimin niteliği ve yakınsama ilişkisi

3) Sanayisizleşmeyi durdurmak, üretimin niteliğini arttırmak için ne yapmalı?

Sanayisizleşmeyi durdurmak, üretimin niteliğini arttırmak için nereden başlamalı?

1. Vergi sistemindeki aksaklıkların giderilmesi
2. İşgücünün beceri düzeyinin geliştirilmesi
3. Adalet sisteminin etkinliğinin artırılması

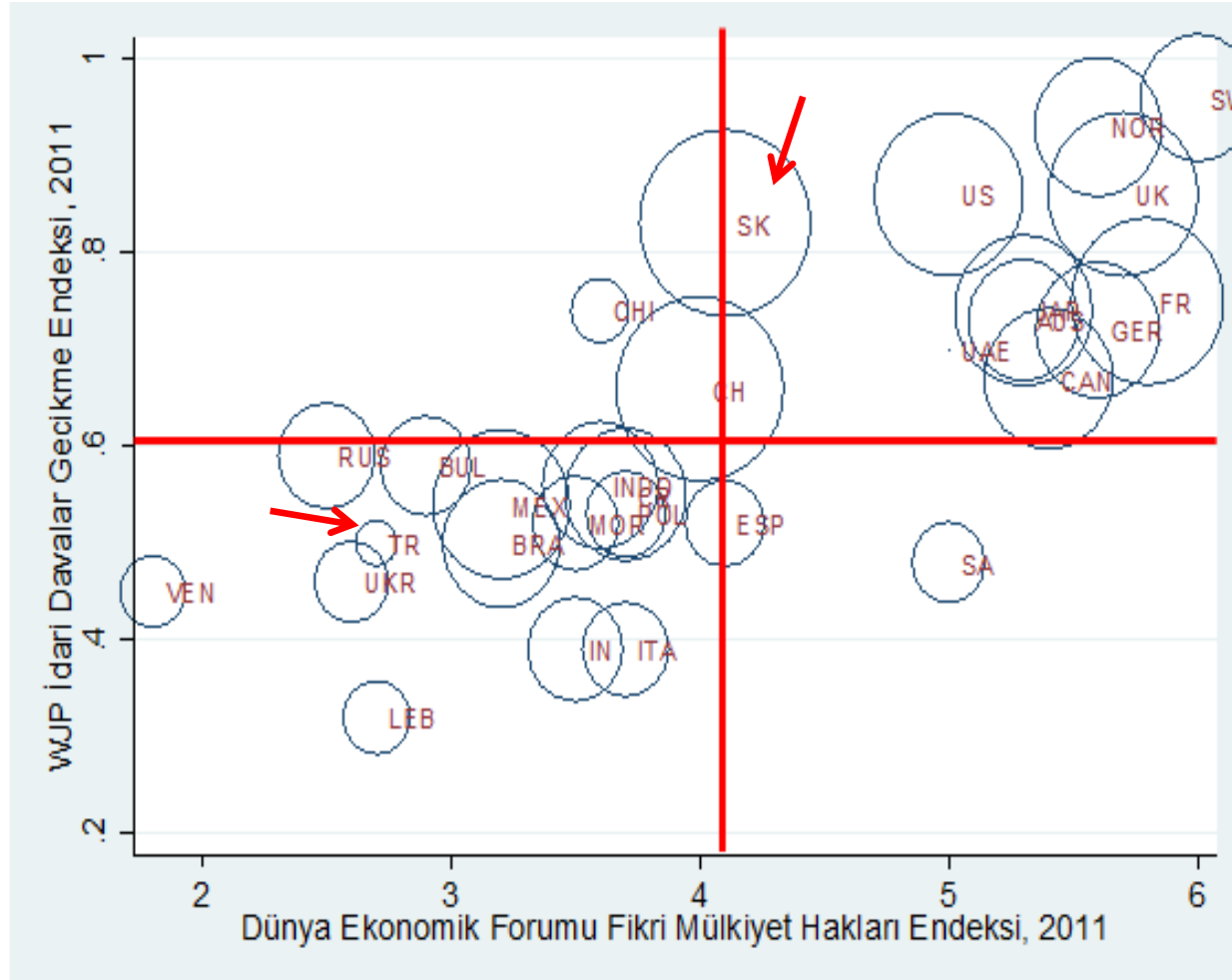
(Endeks genelinde, 2012'de dünyada 43. sıradayız)

Küresel Rekabet Gücü Endeksi alt bileşenlerinde Türkiye'nin sırası	2006	2012
2. Vergi	95	117
3. Adalet	56	83
4. Eğitim	58	74

Vergi sisteminde kapsamlı bir reform yapmadan sıçrama yapmak zordur

- Kaynakların sektörel dağılımını belirleyen temel unsurlardan biri vergi sistemidir
- Türkiye'deki sistem üretimi özendirmemektedir
 - Türkiye'de arsa fiyatlarının artışından doğan gelirler vergilendirilmiyor
 - İmar kanunundaki değişiklikler arsa rantının temelidir
 - Üretim kapasitesi değil fabrikanın arsası güvencedir
- Kore, gayrimenkul rantının önüne geçebilmiştir
 - Spekülasyon varsa gayrimenkul işlemlerine ilave vergi getiriliyor
 - Vergi oranı, sahip olunan konut sayısına bağlı olarak artıyor

Adalet sisteminin etkinliđi, fikri mülkiyet ve ileri teknoloji arasındaki ilişki

- İdari Davalar Gecikme Endeksi, davaların hızlı sonuçlandığı ülkelerde 1'e yaklaşmaktadır.
- Fikri Mülkiyet Hakları Endeksi, bu hakların iyi korunduğu ülkelerde 6'ya yaklaşmaktadır.
- Balonların büyüklüğu, ülkelerin ileri teknoloji gerektiren ürün ihracatlarının toplam ihracatları içindeki payını temsil etmektedir.

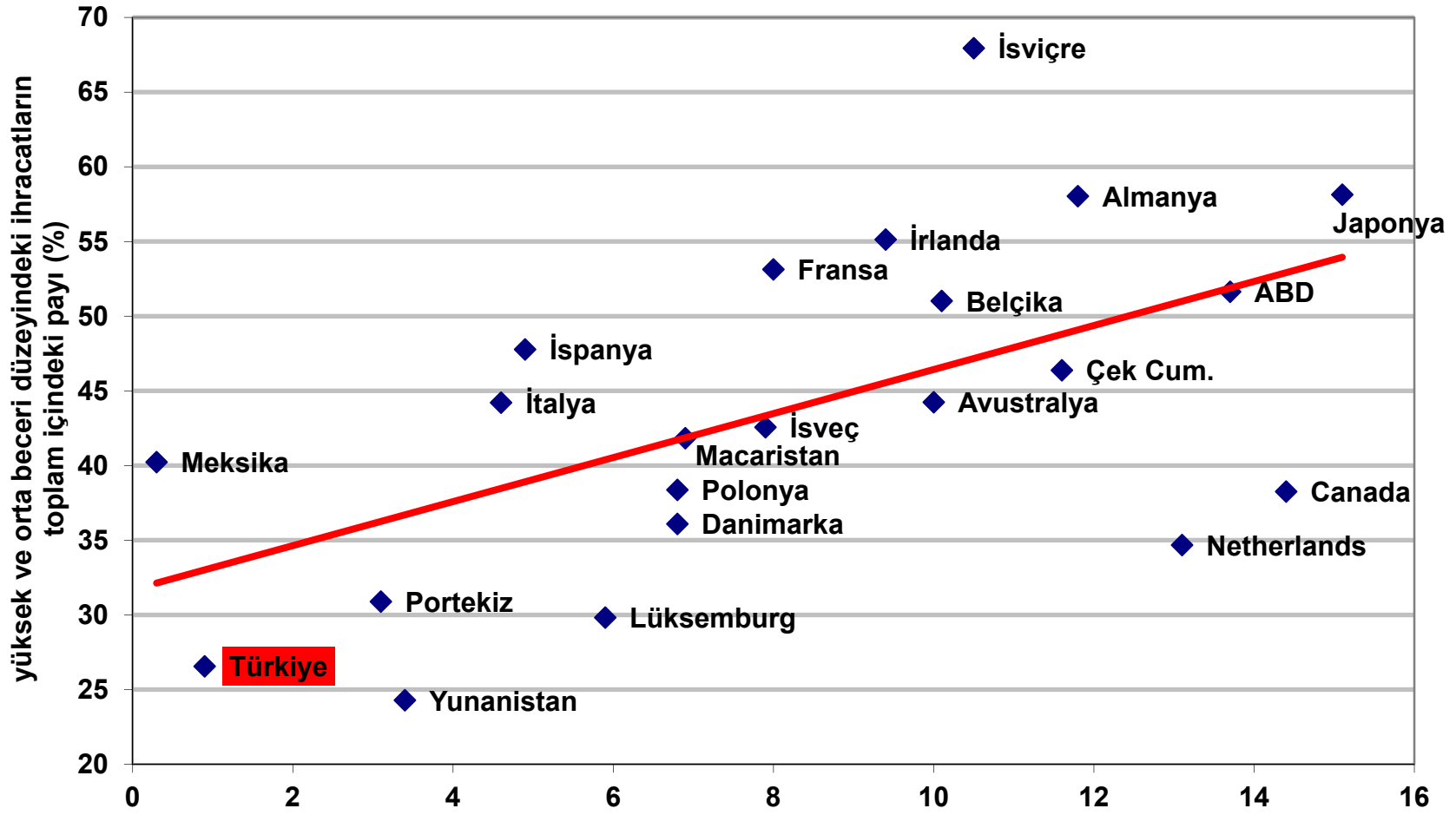
Eğitim d¼zeyi ve İngilizce konuşma performansımız, bizi ilk 10 arasına taşıtmaktan çok uzak.

	PISA 2009 Matematik Ortalama Puanı	PISA 2009 Fen Ortalama Puanı	İngilizce Yeterlilik Endeksi	Ortalama Eğitim Süresi (Sene)
ABD	487	502		12.4
Çin	543	520	47.6	7.5
Japonya	529	539	54.2	11.6
Almanya	513	520	56.6	12.2
Fransa	497	498	53.2	10.6
İngiltere	492	514		9.3
Brezilya	386	405	47.3	7.2
İtalya	483	489	49.1	10.1
Hindistan			47.3	4.4
Kanada	527	529		12.1
Rusya	468	478	45.8	9.8
İspanya	483	488	49	10.4
Meksika	419	416	51.5	8.5
Kore	546	538	54.2	11.6
Avustralya	514	527		12.0
Hollanda	526	522	67.3	11.6
T¼rkiye	445	454	37.6	6.5
Endonezya	371	383	44.8	5.8
İsviçre	534	517	54.6	11.0
Polonya	495	508	54.6	10.0

Kaynak: OECD, BM

Eğitim kalitesini iyileřtirmeden, üretim deseni dönüşümünü gerçekleřtirmek mümkün değil

OECD ülkelerinin PISA sınavındaki başarı oranı ve orta ve yüksek seviyede beceri gerektiren ihracatın toplam ihracat içindeki payı, 2005

PISA fen bilimleri sınavında 5. ve 6. seviyelerde başarı gösteren öğrencilerin yüzdesi

Kaynak: UNCTAD sınıflaması, COMTRADE veritabanı, OECD, TEPAV hesaplamaları

Sonuç

- İmalat sanayinin ekonomi içindeki payı azalırken, orta gelir tuzağından çıkmak güçleşmektedir
- Sanayisizleşmeyi durdurmak için düşükten yüksek katma değerli bir üretim yapısına geçmek gerekmektedir
- Bunun için öncelikli olarak vergi, eğitim ve adalet sistemlerinin aksayan yönleri onarılmalıdır
- Orta gelir tuzağının bölgesel boyutunu da ele almanın vakti gelmiştir
- Aksi takdirde Türkiye'nin 2023 hedeflerini yakalayabilmesi iyice zorlaşacaktır